

BESZÁMOLÓ

A MARCALI MÚZEUM SZAKMAI MUNKÁJÁRÓL

2013-2016

**KÉSZÍTETTE: VIDÁK TÜNDE
MÚZEUMIGAZGATÓ**

A Marcali Múzeum 2013-2016. közötti működéséről

Tisztelt Képviselő-testület!

A Marcali Múzeum 2013-2016. közötti szakmai tevékenységéről készített beszámolómban áttekintem, és évenkénti bontásban bemutatom Önöknek az intézmény szakmai munkáját, azokat a stratégiai célokat és elért eredményeket, amelyek alapján az intézményt sikerült új fejlődési pályára állítani.

Az intézmény vezetésére első alkalommal 2012. január 01-től kaptam megbízást, öt évre. A 2014. 09. 20. – 2015. 09. 20. közötti időszakban – szülést követő távollétem idején – Samuné Bogyó Hajnalka igazgatóhelyettes irányította a múzeum szakmai munkáját.

Rövid intézmény- és gyűjteménytörténet

A Marcali Múzeum 1972-ben nyitotta meg kapuit látogatói előtt, az egykori járási börtön épületében. 1992 óta Marcali Város Önkormányzata a fenntartója. Jelenleg Somogy megye egyetlen klasszikus területi múzeumaként működik.

Az elmúlt két évtizedet a folyamatos fejlesztés szándéka jellemezte a fenntartó önkormányzat részéről. Az ún. „egyszemélyes” múzeum számára lehetőséget biztosított még egy muzeológus alkalmazására 2000-től, majd restaurátor foglalkoztatását is lehetővé tette 2003-tól.

Az intézmény előtt nagy ívű fejlődés lehetősége nyílt meg 2011-ben, amikor is egy átfogó építészeti fejlesztés eredményeként impozáns, modern épületrészek kerültek az egykori börtönépület falai köré. A Kulturális Korzó fantázianevezt kapta ez az épületkomplexum, amelyben a Marcali Múzeum mellett működik a Marcali Városi Kulturális Központ és a Tavi Televízió is.

Az új környezetben már fűthetőek a múzeum raktárai, és megvalósult a XXI. századi „oktató múzeum” egyik alappillére, a múzeumpedagógiai foglalkoztató terem kialakítása. 2012-ben a „Múzeumok Mindenkinek” Program – Múzeumok oktatási-képzési szerepének erősítése c. TÁMOP pályázat sikeressége folytán berendezésre került a foglalkoztató terem, amely egyedileg tervezett bútorokkal, igényes felszereltségével kiválóan hasznosítható az egyre növekvő számban érkező diákcsoportok kiszolgálásában. Ennek a projektnek köszönhető, hogy mára kiváló együttműködő-partneri kapcsolata van a múzeumnak Marcali város óvodáival, a két általános és egy speciális iskolájával, valamint a gimnáziummal és a szakiskolával, s ezek diákjai rendszeresen igénybe veszik az intézmény program-, foglalkozás- és órákínálatát.

A 2013. január 1-től területi múzeumként működő intézmény alkalmazotti létszáma is jelentős fejlődésen ment keresztül: míg 2012-ben 4,5 státusszal rendelkezett a múzeum, addig 2014-től már 7 főállású szakdolgozója van, úgymint:

Vidák Tünde néprajzkutató, andragógus, múzeumigazgató (2012-től)

Huszár Mihály történész

Samuné Bogyó Hajnalka múzeumpedagógus, igazgatóhelyettes

Babina Csabáné gyűjtemény- és raktárkezelő

Nagy Csaba műtárgyvédelmi asszisztens

Ilácsa József infokommunikációs munkatárs

Omrai Béláné közönségkapcsolati munkatárs

A Marcali Múzeum gyűjtőterülete főként a Marcali Járásra, összesen 39 településre terjed ki. Néprajzi és történeti gyűjteményében több mint 7000 tárgyat őriz, fotó- és filmarchívuma meghaladja a 10.000 felvételt, adattárában közel nyolcezer dokumentum áll a kutatók rendelkezésére. A folyamatos gyűjteménygyarapítást a fenntartó önkormányzat külső raktárhelyiségek biztosításával segíti.

A Marcali Múzeum szakalkalmazottai az elmúlt években már tettek lépéseket az elektronikus nyilvántartás elindítására. Excell formátumú adatbázisban került rögzítésre a néprajzi és a történeti tárgyi, valamint az adattári leltárkönyvek anyaga. Ezt a munkát szeretnénk magasabb szintre emelni, ezért auditálható nyilvántartó programot, a HunTéka-M elnevezésűt szereztük be pályázati forrásból. A gyűjtemények széleskörű hozzáférhetőségét a webes megjelenéssel kívánjuk elérni. Ennek megvalósítása a múzeum további kiemelt feladata.

2013-tól a Marcali Múzeum külső telephelye a város képzőművészeti örökségének otthont adó Bernáth Aurél Galéria, ahol a kétszeres Kossuth-díjas festőművész, Bernáth Aurél alkotásait és életútját bemutató állandó tárlat látható, a neves művész egykori szülőházának helyén.

A Marcali Múzeum állandó kiállításai

A múzeumhoz jelenleg tíz állandó kiállítás kötődik: az intézmény falai között látható a **Mesterek és műhelyek** című néprajzi kiállítás, amely régi kismesterségek világába nyújt bepillantást.

A múzeum külső telephelyén a fentebb említett Bernáth Aurél képzőművészeti állandó kiállítás látható.

A Marcali Múzeum további külső kiállító helyei Marcali városában:

- **Az én iskolám egykor és ma** című iskolatörténeti kiállítás a marcali Berzsenyi Dániel gimnáziumban.
- A **Historia Ecclesiae Marcaliensis** címet viselő egyháztörténeti tárlat a plébániatemplomban.
- **Csapatemlékhelyet** alakítottunk ki a Marcali Hivatásos Tűzoltóságon.

Kistérségi együttműködés keretében, a Marcali Múzeum szakmai támogatásával létrejött kiállítóhelyek:

- A **Balaton–Mária–Fürdő 1896-1945** címmel a település alapítását és a fürdőkultúra kialakulását bemutató kiállítás a balatonmáriai közösségi épületben.
- **Ampolna-Custodia-Velum. Pillanatképek a kéthelyi egyházközség múltjából** című tárlat a kéthelyi római katolikus plébánia épületében.
- **Szőlőhegyek és szüreték. Hagyományos szőlőművelés Kéthelyen és környékén.** Állandó fotókiállítás Kéthelyen, a Kristinus Borbirtokon (korábban AX & AX Borászati Látogatóközpont).
- **„Minden trófea önálló emlékmű” – Széchenyi Zsigmond emlékezete** című kiállítás Somogyzsitfa-Szőcsénypusztán, a Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Szakképző Iskolában.

- „Szőcsényi diák voltam...” A Széchenyi Zsigmond Szakközépiskola és Szakiskola jubileumi iskolatörténeti kiállítása, 1963-2013.

Időszaki kiállítások

Állandó kiállításaink mellett rendszeresen készítünk időszaki tárlatokat is. A kiállítások tematikája széles palettán mozoghat, de mindig a minőségi munkát és a színvonalas végeredményt tartjuk szem előtt.

Alapfeladataink ellátása

A múzeum jogszabályban meghatározott közfeladata a gyűjtőkörébe és gyűjtő területéhez tartozó kulturális javak anyagának folyamatos gyűjtése, nyilvántartása, megőrzése és restaurálása, tudományos feldolgozása és publikálása, valamint kiállításokon és más módon történő bemutatása.

Szakmai alaptevékenységeink az Alapító okiratban meghatározottak szerint:

- Múzeumi gyűjteményi tevékenység
- Múzeumi tudományos feldolgozó és publikációs tevékenység
- Múzeumi kiállítási tevékenység
- Múzeumi közművelődési, közönségkapcsolati tevékenység

Forrásteremtés

A Marcali Múzeum szakmai tevékenységének és céljainak megvalósítása érdekében arra törekszik, hogy a fenntartónktól származó költségvetési támogatások mellé további forrásokat is szerezzen, ennek érdekében jelentős pályázati munka is folyik. A múzeum csapata az elmúlt időszakban, 2012-2016 között összesen 35 815 000 Ft anyagi támogatást nyert el és fordíthatott fejlesztésre az alábbiak szerint:

- 4 400 000 kiállításokra
- 7 000 000 Elektronikus nyilvántartás és webes megjelenés elindítására: múzeumi szerver, webkezelő, HUNTEKA nyilvántartó szoftver
- 1 870 000 könyvkiadásra
- 1 500 000 kulturális örökség hozzáférhetővé tételére (utazó múzeum, vándorkiállítások, látogatófogadás elősegítése)
- 19 735 000 múzeumpedagógiai tevékenységek feltételeinek megteremtése (terem berendezése, felszerelése, foglalkozássorozatok kidolgozása és megvalósítása, múzeumpedagógiai kiadványok)
- 610 000 Rendezvényszervezésre: ismeretterjesztő előadások, ünnepi megemlékezések, kulturális programok
- 700 000 Állományvédelmi munkálatokra (kártévőmentesítés, eszköz- és anyagbeszerzés)

A továbbiakban évenkénti bontásban, alapfeladataink szerint csoportosítva részletesen bemutatom, milyen szakmai tevékenységek megvalósítására került sor intézményünkben 2013-2016 között.

I. A Marcali Múzeum 2013. évi szakmai tevékenysége

2013 - a „TÁMOP Éve”

I.1. Múzeumi közművelődési, közönségkapcsolati tevékenység

A 2012-ben elindított Marcali Múzeumi Katedra projekt diákfoglalkozásai 2013 januárjától folytatódtak. Ennek pénzügyi alapját a Marcali Város Önkormányzata által benyújtott, nyertes TÁMOP 3.2.8.B-12/1.-2012-0024. számú, „Marcali Múzeumi Katedra” elnevezésű pályázati forrás biztosította, melynek összege: 19.735.954 Ft volt.

A múzeumi órákat, tematikus és speciális foglalkozásokat együttműködési megállapodások alapján, a Noszlopy Gáspár Általános és Alapfokú Művészetoktatási Intézménnyel, a Mikszáth Kálmán Utcai Általános Iskolával, a Hétszínvirág EGYMI-vel és a Marcali Berzsényi Dániel Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégiummal közösen valósítottuk meg. A tanév folyamán egy-egy iskolai osztály 6-10 alkalommal jött el a múzeumba, ahol a tananyaghoz kapcsolódóan, annak elmélyítését segítő módszerek és eszközök felhasználásával részesültek oktatásban. Ebben a projektben kiemelkedő együttműködés volt a múzeumi órák kidolgozásában, lebonyolításában a múzeum szakemberei és a pedagógusok között.

Ettől az évtől intézményünk aktív résztvevője a Múzeumok Őszi Fesztiválja országos programsorozatnak. 2013-ban három szakmai rendezvényt valósítottunk meg, különböző korosztályok bevonásával: Helytörténeti Séta, Múzeumi Kossuth Vacsora és Nagy Rajzolás címmel. A rendezvényekre 70.000 Ft pályázati forrást nyertünk el a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumtól.

Az év utolsó két hónapjában változatos tematikájú programokkal – sporttörténet, néphagyományok, kézművesség, adventi szokások stb. – kínáltunk művelődési lehetőséget a város lakosságának.

I.2. Múzeumi gyűjteményi tevékenység

2013-ban páratlan gyűjteményi egység került a Marcali Múzeumba: az egykori Marcali Városi Televízió több ezer órnyi filmfelvétele, amely a várostörténet utolsó negyed századának filmes dokumentációja is egyúttal. A filmek digitalizálása és széleskörű hozzáférhetővé tétele az első pillanattól elvárásként fogalmazódott meg a múzeummal szemben, így az intézmény az elmúlt időszakban létrehozott egy stúdiót, amelynek felszerelése apró lépésekben meg is kezdődött. 2014-től főállásban foglalkoztat a múzeum egy operatőr-vágó képzettséggel rendelkező munkatársat, aki egyben rendszergazda és múzeumi fotós feladatok ellátására is képes.

A jelentős mennyiségű anyag számára filmes archívumot hoztunk létre, tárolóbútort készítettünk.

A más gyűjteményi egységekbe tartozó műtárgyak szakszerűbb tárolása érdekében, az előírásoknak megfelelő szakmai anyagokat szereztünk be a raktár fejlesztése céljából.

2013 januárjától a Bernáth Aurél Galéria is az intézményhez tartozik, így képzőművészeti anyaggal is bővült a nálunk őrzött kulturális kincs. Ez utóbbiban több mint 30 festmény, valamint Bernáth Aurél kétszeres Kossuth-díjas festőművész néhány személyes tárgya látható állandó kiállítás keretében.

I.3. Múzeumi kiállítási tevékenység

2013-ban a múzeum földszinti nagytermében, emeleti kiállító tereiben, illetve a moziterem előtti fogadóterben 8 időszak kiállítás nyílt meg ünnepélyes megnyitóval, többszintű reklám- és marketingtevékenység kíséretében.

A következő kiállítások valósultak meg:

1. A *Magyar Kultúra Napja* alkalmából a Marcali Városi Kulturális Központtal és a Berzsenyi Dániel Városi Könyvtárral közösen került átadásra „A 2012-ről jelentjük” c. kiállítás.
2. Szakmai segítséget nyújtottunk a doni tragédia áldozatairól való megemlékezés során (ökumenikus istentisztelet, koszorúzás a Hősök Emlékművénél, kiállítás-megnyitó, konferencia), amely marcali civil és politikai szervezetek együttműködésével jött létre. 2013. február 27-én „A parancsot végre köllött hajtani.” *Földijeink a Donnál 1942/43.* című kiállítás megnyitójára került sor, február 28-án konferencia zajlott a Hadtörténeti Múzeum előadóival.
3. Életút kiállítást készítettünk Boldog II. János Pál pápáról a marcali Római Katolikus Plébániával együttműködésben.
4. *Tervrajzok és városarculat. A Sztelek-Csomós építészcsalád Marcaliban* címmel időszaki kiállítás nyílt a múzeum földszinti kiállítótermében. A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiuma 1.000 000 Ft-tal támogatta a tárlat létrejöttét.
5. *Természet és vadászat - 2013.* Gyerekrajz kiállítás nyílt a szőcsényi Széchenyi Zsigmond Szakközépiskola és Szakiskola rajzpályázatának díjazott alkotásaiból (a múzeum emeleti kiállítóterében).
6. Szent Iván Napja – Múzeumok Éjszakája. A város kulturális intézményeivel közös program keretében valósult meg: színházi előadás a Bernáth Galériánál, zenés felolvasás a könyvtár előtt, kiállítások. A múzeumi kiállítás *"A paraszti polgárosodás tárgyi világa – Nemzeti jelképek a magyarországi tájházakban"* címet viselte. (A Szabadtéri Néprajzi Múzeum és a Magyarországi Tájházak Szövetsége közös vándorkiállítása.)
7. A Berzsenyi Dániel Városi Könyvtár 60. jubileuma alkalmából könyvtártörténeti kiállítás készült a múzeum emeleti kiállítótermében.
8. „Szüreti hagyományok a Marcali-háton” címmel fotókiállítást készítettünk, amely a Marcali Szüreti Napok nyitórendezvénye volt.

Külső kiállítási helyszínek

Öt alkalommal külső helyszínen rendeztünk kiállítást, hozzájárulva egy-egy rendezvény, illetve egy borászati látogatóközpont programkínálatának bővítéséhez.

1. Szakmai segítséget nyújtottunk a „Szőcsényi diák voltam”. *Iskolatörténeti kiállítás a Széchenyi Zsigmond Szakközépiskola és Szakiskola 50. jubileumán* c. tárlat elkészítésében.
2. *Szőlőhegyek és szüretek. Hagyományos szőlőművelés Kéthelyen és környékén.* A kéthelyi

Ax és Ax Borászati Látogatóközpont állandó néprajzi fotókiállítását készítettük el díjazás ellenében, múzeumi szolgáltatás keretében.

3. Gyótán is látható volt *"A paraszti polgárosodás tárgyi világa – Nemzeti jelképek a magyarországi tájházakban"* című kiállítás.

4. *Bize története képekben* címmel fotókiállítás készült a Bizeiek Napja alkalmából.

5. Utcatárlat: *„Utcanevadóink életútja”* címmel szabadtéri kiállítást hoztunk létre, mely által megismerhetővé vált Bene Ferenc, Boldog II. János Pál pápa és Csomós Gergely élete. A szabadtéri kiállítás megvalósítására Marcali Város Önkormányzatának Oktatási és Közművelődési Bizottsága 200.000 Ft támogatást ítél meg. A tárlat látható volt a plébániatemplomban, a marcali fürdő területén, a Mikszáth iskolában és a gimnáziumban is. Kiállításaink és szakmai munkánk vonatkozásában sok pozitív visszajelzést kaptunk.

I.4. Múzeumi tudományos feldolgozó és publikációs tevékenység

Az intézményünkben dolgozó történész és etnográfus szakalkalmazottak a gyűjteményünkbe kerülő tárgyak, dokumentumok és fotók leltározását végzik, mely tevékenységük eredményeként a beleltározott anyagok kutathatóvá válnak tudományos munkákhoz. Kutatási eredményeiből Huszár Mihály történész több ízben publikált, valamint előadó volt tudományos konferenciákon.

Publikációi 2013-ban:

Huszár Mihály: *Egy marcali építészdinasztia utolsó sarja. Csomós László (1914-1994)* In: Történeti Muzeológiai Szemle 12. (Szerk. Ihász István – Pintér János – Balahó Zoltán), Bp. 2013. 171-182. pp.

Huszár Mihály: *A szlovákiai Forgách Múzeum Gimesben.* In: Történeti Muzeológiai Szemle 12. (Szerk. Ihász István – Pintér János – Balahó Zoltán), Bp. 2013. 233-238. pp.

Vidák Tünde etnográfus a Marcali Múzeum publikációs tevékenységét koordinálja, szerkesztője, lektora az intézmény kiadványainak. Felelős kiadójaként, szerkesztőjeként útjára bocsátotta *„A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei”* című foglalkoztató füzet sorozatot, amely hasznos néprajzi ismereteket közvetít diákok számára. Ebből hat kiadvány jelent meg.

1. Tanai Gyuláné (összeáll.): *Mit mesélnek a régi tárgyak?* In: Samuné Bogyó Hajnalka – **Vidák Tünde** (sorozatszerk.): A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei I. Marcali, 2013. 20. p.
2. Horváth László (összeáll.): *Valahai mesterségem címere.* In: Samuné Bogyó Hajnalka – **Vidák Tünde** (sorozatszerk.): A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei II. Marcali, 2013. 16. p.
3. Stamler Edit (összeáll.): *Szép napunk támadt!* In: Samuné Bogyó Hajnalka – **Vidák Tünde** (sorozatszerk.): A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei III. Marcali, 2013. 22. p.
4. Horváth Judit – Zajcsukné Páhi Katalin (összeáll.): *Kézművesek, földművesek.* In: Samuné Bogyó Hajnalka – **Vidák Tünde** (sorozatszerk.): A Marcali Múzeumi Katedra Füzetei IV. Marcali, 2013. 16. p.
5. Bacskayné Lengyel Mária (összeáll.): *Farsang, vásár, lakodalom – kezdődik a*

vigadalom! In: Samuné Bogyó Hajnalka – **Vidák Tünde** (sorozatszerk.): A Marcali Múzeumi Katedra Füzetek V. Marcali, 2013. 20. p.

6. Bertalan Edit (összeáll.): *Titkok útján – Fedezd fel a múzeumot!* In: Samuné Bogyó Hajnalka – **Vidák Tünde** (sorozatszerk.): A Marcali Múzeumi Katedra Füzetek VI. SNI tanulók számára is. Marcali, 2013. 20. p.

Vidák Tünde néprajzkutató és Huszár Mihály muzeológusok 2013-ban 22 alkalommal tartottak ismeretterjesztő előadást változatos témákban.

I.5. Gazdálkodási adatok

A Marcali Múzeum 2013. évi módosított költségvetését 22.383 e Ft-ban hagyta jóvá Marcali Város Önkormányzatának Képviselőtestülete.

Az intézmény költségvetésének főbb számai:

	2013. évi előirányzat	2013. évi mód. előirányzat	2013-ban teljesült
Kiadások			
Személyi juttatások	12 286 eFt	12 275 eFt	12 212 eFt
Munkaadót terhelő járulékok	3 376 eFt	3 369 eFt	2 746 eFt
Dologi kiadások	6 250 eFt	6 259 eFt	4 818 eFt
Bevételek			
Saját bevételek	340 eFt	1 075 eFt	1 038 eFt
Működési célú támogatások	-	3 290 eFt	3 525 eFt

2013-ban 964e Ft értékű nagyértékű tárgyi eszközzel gyarapodott intézményünk (kiállítási vitrinek, számítógép és számítógépes program az archiválási munkákhoz).

2013. augusztus-szeptember folyamán a múzeum átfogó ellenőrzése zajlott le a 2009-2012-es évek vonatkozásában. Marcali Város Önkormányzatának Képviselő-testülete hosszan méltatta a múzeum szakmai tevékenységét.

II. A Marcali Múzeum 2014. évi szakmai tevékenysége

2014 - Az állományvédelem éve

Az éves munkatervünkben meghatározott feladatok ellátása tevékenységi körök szerint:

II.1 Múzeumi gyűjteményi tevékenység

A Marcali Múzeum gyűjteményi anyaga elsődlegesen néprajzi és történeti gyűjteményi egységekből áll.

A néprajzi tárgyi anyag 4696 db egyedi leltározott tárgyból, a történeti anyag 1987 egyedi leltározott tárgyból állt 2014-ben. Archív fotóink száma 5633 db, adattárban elhelyezett nyilvántartott dokumentumaink száma 2890 db volt.

A múzeumban letétbe helyezett tárgyak és dokumentumok megoszlása a következő: néprajzi tárgy 18 db, történeti dokumentum 684 db, történeti tárgyi dokumentum 66 db, valamint letétbe helyezett történeti fotók száma 426 db.

A műtárgyak a múzeum székhelyén, és egy külső raktárban kerültek elhelyezésre. Ez utóbbiban tároljuk a történeti gyűjtemény részét képező bútorokat, berendezési tárgyakat. A gyűjtemény fennmaradó részére vonatkozóan külön raktárban található a néprajzi tárgyak, külön a történeti tárgyi anyag és a textil gyűjteményünk. A dokumentum-gyűjteményt az adattárban őrizzük.

A gyűjtemény őrzése, védelme

A kiállítótermek mindegyikében WIFI-rendszerű kamerák kerültek felhelyezésre 2014-ben, melyek képe az információs pultnál dolgozó ügyeletes kolléga számítógépéhez fut be, a felvett képi anyag rögzítésre kerül. A rendszer kialakítása pályázati forrásból, az Alfa program támogatásával valósulhatott meg.

A múzeum belső helyiségei, raktárai külön-külön is zártak, a kiállítóterekben és a raktárakban páratartalom-mérő műszerek vannak, melyeket a szakalkalmazottak naponta ellenőriznek; a szellőztetést, a mobil páramentesítő gépet az aktuális mérési eredményeknek megfelelően, szükség szerint alkalmazzák.

Állományvédelmi ellenőrzést 2014 szeptemberében a megyei szakfelügyelet végzett, mely ellenőrző vizsgálat nem talált problémát.

Az intézményben lezajlott állományvédelmi tevékenység ismertetése

2014 nyaratól az őszi időszakig a Nemzeti Kulturális Alap pályázati támogatásának köszönhetően a Marcali Múzeum fából készült néprajzi tárgyain kártevő mentesítést hajtottunk végre. A munkák előkészítéseként 2014 nyarán a néprajzi gyűjtemény teljes műtárgy állománya – mindkét raktárban – megtisztításra került, majd a Terratox Kft. gázmestere, valamint a Marcali Múzeum munkatársai a raktárakat és a kiállítótereket légmentesen lezárták. Ezt követően a gázmester fertőtlenítette a helyiségeket.

A gázosítással kezelt tárgyakat Marton Klára restaurátor irányításával marcali és kaposvári műtárgyvédelmi szakemberek (a Marcali Múzeum gyűjtemény- és raktárkezelője, valamint műtárgyvédelmi asszisztense) tisztítás után faanyagvédőszerrel konzerválta. Az állományvédelmi projekt következtében a Marcali Múzeum néprajzi gyűjteményének szinte teljes anyaga (kivételt csak a vegyes alapanyagú, illetve fém tárgyak képeztek) kezelésben részesült, így a kezeletlen raktár felszámolásra került.

A fertőtlenített, konzervált néprajzi gyűjtemény tárgyai olyan raktárakba lettek elhelyezve, ahol minden tárgy állományvédelmi kezelésben részesült, így az esetleges fertőzés esélye csökkenthető.

A Bernáth Aurél Galériában légfertőtlenítést hajtottunk végre, szintén gázmester bevonásával. E jelentős feladathoz az Nemzeti Kulturális Alap 500.000 Ft-os pályázati forrásából teremtettünk fedezetet.

II.2. Múzeumi tudományos feldolgozó és publikációs tevékenység

Kutatási eredményeiből Huszár Mihály történész 2014-ben is több ízben publikált, valamint előadó volt tudományos konferenciákon. Publikációi:

Huszár Mihály: *A marcali Hikman-Szabó család öröksége: műlakatos munkáktól a képzőművészeti alkotásokig*. In. Történeti Muzeológiai Szemle 13. (Szerk. Ihász István, Pintér János), Bp. 2014. 193-204. pp.

Huszár Mihály: *Csomós Gergely (1883-1969), Marcali építőmesterének a pályaképe*. In. Dél-Dunántúl vonzásában – Jeles családok és személyek az évszázadok sodrában. Baranyai történelmi közlemények 6. (Szerk. Ódor Imre - Kult László), Pécs, 2014. 377-395. pp.

Huszár Mihály: *Holokauszt és államosítás egy Balaton-parti településen. A Herczeg család története*. <http://www.szombat.org/tortenelem/holokauszt-es-allamositas-balatonmariafurdon> (2014. július 20.)

Vidák Tünde etnográfus elindította az „*Életutak, családtörténetek Marcaliban és környékén*” címet viselő, családtörténeti kiadványsorozatot, amelynek szerkesztője és sorozatszerkesztője is egyidejűleg. Ennek első terméke az alábbi kiadvány:

H. Rádics Márta: *Győrtől Marcaliig. A Lehner család története*. In: **Vidák Tünde** (sorozatszerk.): *Életutak, családtörténetek Marcaliban és környékén 1*. Marcali, 2014. 63. p. E sorozat második kötete 2016-ban látott napvilágot.

Samuné Bogyó Hajnalka múzeumpedagógus ismeretterjesztő előadásokat tartott, illetve szakmai rendezvényeken prezentálta az intézmény működését (3 alkalom).

H. Rádics Márta helytörténeti kutató családtörténeti könyvéhez szakmai lektorálással és kiadványgondozói tevékenységgel is kapcsolódott intézményünk.

II.3. Múzeumi kiállítási tevékenység

2014-ben a múzeum földszinti és emeleti kiállító tereiben, valamint külső kiállítási helyszíneken 7 időszakos, ill. a megújított állandó kiállítás nyílt meg. A következő kiállításokat hoztuk létre:

1. *Fényes évszázadok. Pannónia késő antik öröksége*. Időszaki régészeti kiállítás, amely a készthelyi Balatoni Múzeummal, a veszprémi Laczkó Dezső Múzeummal és a lipcsei egyetem tudományos munkatársával folytatott együttműködésben valósult meg. A Nemzeti Kulturális Alap 400.000 Ft-tal támogatta munkánkat.

2. Megújítottuk a Marcali Múzeum állandó kiállítását, a *Mesterek és műhelyek* című néprajzi tárlatot. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma 1,2 millió forinttal támogatta Marcali Város Önkormányzatát, mint múzeumfenntartó önkormányzatot, hogy az 1999-ben Kapitány Orsolya és Imrő Judit néprajzkutatók által megrendezett kiállítást még informatívabbá, s műtárgyvédelmi szempontból biztonságosabbá tehessük. Az elnyert pályázati forrásból a

kiállításban bemutatott valamennyi mesterség megelevenedik archív filmfelvételek segítségével, amelyeket a budapesti Néprajzi Múzeum mozgóképtárából kölcsönöztünk. Új, négy nyelvű kiállítás-vezető leporellót készítettünk látogatóink számára, s megújítottuk a múzeum épülete előtt elhelyezett, szintén négy nyelvű információs tablóinkat is. Kamera-rendszer kiépítésével emeltük a kiállításban elhelyezett műtárgyak biztonságos őrzésének színvonalát.

3. Átadtuk a „*Természet és vadászat 2014*” című időszaki kiállítást, amely a Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Szakképző Iskola által kiírt rajzpályázat díjazott alkotásaiból készült. E kiállítás nagyban hozzájárult az óvodás korú látogatók múzeumi programkínálatához.

4. „*Mutasd meg, én megtanulom!*” Múzeumi órák és foglalkozások a Marcali Múzeumban című fotókiállítást hoztuk létre a Múzeumok Éjszakája – Szent Iván Éj c. rendezvényre. A programsorozatba a város valamennyi kulturális intézménye bekapcsolódott. A múzeum fotókiállítását a 2012-ben elindított Marcali Múzeumi Katedra projekt ihlette, amelyben a múzeum bebizonyította, hogy mint iskolán kívüli tanulási színtér és rendhagyó tapasztalatszerzési helyszín milyen kiváló lehetőségeket tartogat a város diákjai számára.

5. Szeptemberben „*Csak győzhetők vagy halnotok szabad! A Marcali járás katonái az első világháborúban*” című időszaki kiállítást rendeztük meg, amely a járásból besorozott katonák életútját, s a múzeumban, családknál és magángyűjtőknél őrzött emléktárgyakat is bemutatta. A kiállítás megnyitója egy, a Nagy háború Centenáriumára emlékező ünnepi programsorozat része volt, amely ünnepi szentmisét, koszorúzást, kiállítás megnyitót, szoboravatást is magában foglalt.

Külső kiállítási helyszínek

Három alkalommal külső színtereken rendeztünk kiállítást, hozzájárulva Marcali város hírnevének öregbítéséhez, ill. szakmai segítséget nyújtottunk állandó tárlat megvalósításában.

1. *Sárkányos cégér alatt* című kiállításunkat – harmadik és negyedik helyszínen – **Budapesten, a Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjteményben, és a szigetszentmiklósi Városi Galériában** is átadtuk az érdeklődő közönségnek. A látogatókat felettébb érdekelte és megragadta, hogy egy nagypapa és unokája alkotásaiból készült tárlatot láthat, és általa megismerheti egy nagyon tehetséges, különleges képességekkel megáldott marcali család történetét.

2. Szakmai közreműködésünkkel jött létre az új marcali tűzoltóság *Csapat-emlékhelye*.

A külső helyszíneken elkészített kiállításokból bevételeink keletkeztek. Kiállításaink és szakmai munkánk vonatkozásában számos pozitív megerősítést kaptunk.

II.4. Múzeumi közművelődési, közönségkapcsolati tevékenység

Az előző évek múzeumpedagógiai gyakorlatának folytatásaként számos esemény szolgálta a fiatalok múzeumi ismeretszerzését.

A csoportos tárlatvezetések mellett, melyekben a járás több településéről vettek részt diákok (pl. Mesztegnyő, Nemesvid, Kéthely, Somogyfajsz), múzeumi órákat és múzeumi

foglalkozásokat is szerveztünk eltérő korcsoportú fiatalok számára, melyekre a település általános iskoláiból rendszeresen érkeztek diákcsoportok múzeumpedagógiai foglalkozásra, tárlatvezetésekre.

A város minden óvodájából érkeztek csoportok a Márton napi rendezvénysorozatra és a Mesevarázs programunkra, de több csoport tematikus múzeumpedagógiai foglalkozást is választott kínálatunkból.

A középiskolás korosztályú diákok számára a Berzsenyi Dániel Gimnázium tanára múzeumi fizika óra tematikáját dolgozta ki, s bemutató tanóra megtartására került sor. Ezen részt vett az ELTE Pedagógia Tanszékének tanszékvezető docense, dr. Trencsényi László is. A Gimnázium tanulói és tanárai több ízben látogatták meg kiállításainkat és ismeretterjesztő előadásainkat.

A szakképző iskolából is több csoportot tudtunk fogadni, szakmai képzésükhöz a mézeskalácsos foglalkozásunkkal járultunk hozzá, de támogattuk diákjaik részvételét egy pék-cukrász országos versenyen való szereplésben néprajzi tárgyak kölcsönzésével.

A diákok mellett a családok számára is több programot szerveztünk: a húsvéti tojásíró napra szülők, nagyszülők érkeztek nagy számban gyermekeikkel, unokáikkal; az őszi szünet idejére, valamint a téli szünetre is kínáltunk családi múzeumi elfoglaltságot.

A tanévet Múzeumpedagógiai Tanérvzárával zártuk júniusban, amelyben együttműködő pedagógusokkal értékeltük az eseményeket, s az elkészült múzeumpedagógiai foglalkoztató füzetek is bemutatásra kerültek.

A 2014/2015-ös tanévet Járási Múzeumpedagógiai Tanérvnyitóval indítottuk el, amelyre a környékbeli iskolák pedagógusai szívesen fogadták meghívásunkat. Itt lehetőség volt arra, hogy bemutassuk a múzeum által kínált oktatási lehetőségeket.

Az intézményen kívül kézműves foglalkozásokkal rendezvényeken is részt vettünk és ezzel bevételre tettünk szert: Tapolcán, az *Elfeledett Mesterségek Fesztiválján*, majd Balatonmáriafürdőn, a *Balaton Szezonnyitón* is népszerű standot állítottunk fel, ősszel pedig a *Fonyódi Tőkfesztiválra* kaptunk meghívást.

Közművelődést szolgáló események:

A diákok mellett felnőttek számára is szerveztünk közművelődést szolgáló előadásokat többek között a középkori kőfaragásról, a II. világháború helybeli történéseiről; valamint a Nemzeti Összetartozás Napjára zenés, történelmi-irodalmi összeállítást kínáltunk. Novemberben elindítottuk a *Múzeumi Tudományos Esték* sorozatot, amelyben neves kutatók ismeretterjesztő előadásokat tartanak egy-egy választott témakörben.

II.5. Gazdálkodási adatok

A Marcali Múzeum 2014. évi módosított költségvetését 24. 378 e Ft-ban hagyta jóvá Marcali Város Önkormányzatának Képviselőtestülete.

Az intézmény költségvetésének főbb számai:

	<i>2014. évi előirányzat</i>	<i>2014. évi mód. előirányzat</i>	<i>2014. évi teljesült</i>
Kiadások			
Személyi juttatások	12 653 eFt	13 507 eFt	13 500 eFt
Munkaadót terhelő járulékok	3 450 eFt	3 411 eFt	3 364 eFt
Dologi kiadások	5 835 eFt	6 200 eFt	5 684 eFt
Bevételek			
Saját bevételek	300 eFt	1 426 eFt	2 066 eFt
Működési célú támogatások	-	1 126 eFt	1 126 eFt

Intenzív pályázatíró tevékenységet végeztünk.

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűteményi Kollégiumától 400 000 Ft-ot kiállítás megvalósítására, 500 000 Ft-ot állományvédelmi feladatok ellátására nyertünk, mely összegeket a pályázati céloknak megfelelően használtunk fel.

2014-ben az NKA Közgyűteményi Kollégiumától 800.000 Ft támogatást nyertünk el, amit 2015-ben megvalósított kiállításunkra fordíthatunk. Az *1848 csillagai. A szabadságharc ereklýei* című időszaki kiállítás megnyitója 2015. március 12-én volt.

Az I. világháború centenáriuma alkalmából 150.000 Ft pályázati támogatást nyertünk múzeumpedagógiai tevékenységekre az Első Világháborús Centenárium Bizottságtól.

Marcali Város Közművelődési és Oktatási Bizottságától 50 000 Ft-ot a Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából szervezett ünnepi műsor előadói díjára fordíthattunk, valamint 250 000 Ft-ot könyvkiadásra hasznosíthatunk.

Bevételi forrást jelentettek a múzeumpedagógiai kézműves foglalkozások.

III. A Marcali Múzeum 2015. évi szakmai tevékenysége

2015 – A digitális fejlesztés éve

Az éves munkatervben meghatározott feladatok ellátása tevékenységi körök szerint

III.1. Múzeumi gyűjteményi tevékenység

A történeti és a néprajzi gyűjtemény gyarapodása a 2015. évben az alábbiak szerint alakult:

Történeti dokumentumok gyarapodása: 873 db

Történeti tárgyak gyarapodás: 57 db

Történeti fotógyűjtemény gyarapodása: 501 db forrásértékű fénykép

Néprajzi tárgyak gyarapodása: 541 db

Múzeumi tárgyvásárlás:

Történeti dokumentumvásárlás: 20.000 Ft értékben

Néprajzi tárgyvásárlás: 20.000 Ft értékben

Állományvédelmi ellenőrzést 2015 szeptemberében is végzett a megyei szakfelügyelet, mely ellenőrző vizsgálat elismeréssel szolt a múzeum szakmai munkájáról.

A múzeum gyűjteményi anyagának nagyobb része – a papíralapú leltárkönyvek mellett – digitális adatbázisban is rögzítésre került. Az elektronikus nyilvántartásra való áttérés megkezdésében kiváló lehetőséget biztosított számunkra, hogy az EMMI Múzeumok Szakmai Támogatása céljára kiírt pályázatán a Marcali Múzeum Marcali Város Önkormányzatával együttműködve 7.000.000 Ft támogatást nyert eszközvásárlásra (szerver-rendszer) és digitalizációs szoftver beszerzésére. A Marcali Múzeum által megfogalmazott pályázati cél az volt, hogy elindíthassunk egy olyan komplex fejlesztési programot, amelynek során elektronikus nyilvántartási rendszer kerül kiépítésre. Az intézménynek korábban arra volt csak lehetősége, hogy a néprajzi és történeti tárgyi, valamint az adattári leltárkönyvek anyagát excel formátumú adatbázisban rögzítse. Ezzel a pályázattal azonban olyan auditálható nyilvántartó program került beszerzésre, amely a digitalizálási folyamatot követően lehetővé teszi a múzeum gyűjteményeihez való távoli hozzáférést is.

A 2015-ös év második felében ennek a szakmai programnak az első lépései valósultak meg. Így kialakításra került egy szerverszoba, beszerzésre kerültek a múzeumi szerver-rendszerhez szükséges hardver elemek, illetve telepítésre kerültek a Monguz Információtechnológiai Kft. által forgalmazott HunTéka közgyűjteményi rendszer moduljai. A múzeum munkatársai részt vettek a szoftver használatáról szóló első oktatáson is.

Ezen alapra építve elkezdődött az a digitalizálási folyamat, amelynek során a szoftver segítségével, a legkorszerűbb muzeológiai követelményeknek megfelelően, integrálja az intézmény gyűjteményeit. A digitalizálás során rögzítésre kerül a tárgyak neve/címe, leírása, keletkezésük/készítésük helye, készítői/alkotói, megtalálhatóak lesznek az anyagukra, méretükre, elkészítésük technikájára vonatkozó ismeretek is, valamint a tárgyak képe digitálisan is elérhetővé válik. A megkezdett munka első eredményei már a Marcali Múzeum honlapján is elérhetővé váltak a Hónap műtárgya menüpont alatt.

A cél azonban nem csak maga a digitalizáció. Ezt a rendszert hazai (pl. MuseuMap) és nemzetközi (Europeana) közgyűjteményi projektekkal is összekapcsolni tervezzük, így a

digitalizált tartalom online az egész országban, illetve nemzetközi szinten is elérhetővé és kutathatóvá válik. Nem csekélyebb eredmény lesz, mint hogy a gyűjteményt bárki el fogja érni a múzeum honlapján keresztül, még hozzá a raktárakban biztonságos körülmények között őrzött, és kiállításban nem szereplő gyűjteményi egységeket is. A múzeum saját közgyűjteményi portálja virtuális kiállítási lehetőséget teremt. A technikai feltételek alapjai a „múzeumok szakmai támogatása” pályázatnak köszönhetően megteremtődtek 2015-ben.

Az intézményben lezajlott állományvédelmi tevékenység ismertetése

A 2015-ös évben több száz fém tárgy kezelésére nyert a múzeum pályázati forrást a Nemzeti Kulturális Alaptól. A műtárgyvédelmi asszisztens kolléga elvégezte a gyűjtemény részét képező kovácsműhely fém eszközeinek korróziómentesítését és konzerválását.

A múzeum adattárában rozsdamentes polcrendszer került beszerelésre, amelyen savmentes archiváló dobozokban, mappákban és palliumokban a papír alapú dokumentumok biztonságosan tárolhatók.

III.2. Múzeumi tudományos feldolgozó és publikációs tevékenység

Kutatási eredményeiből Huszár Mihály történész több ízben publikált, valamint előadó volt tudományos konferenciákon. Ezek a következők voltak:

Publikációk:

„*A Ti zsidó lelketekben, a Ti igaz magyar szívetekben...*” Dr. Löwy Adolf Marcali utolsó főrabijá. In: *Szombat*. [Szerk. Szántó T. Gábor és Gadó János], XXVII. évfolyam. 9. szám. 29-31.

Internet: <http://www.szombat.org/tortenelem/a-ti-zsido-lelketekben-a-ti-igaz-magyar-szivetekben> (letöltés: 2015. szeptember 3.)

Hikman Béla, Marcali műlakatos mestere. In: *Iparos Újság. Az IPOSZ lapja*. [Főszerk. Sarkadi Nagy Emília], LIX. évfolyam. 6. szám. 2015. november. 20-21.

Mozaikok a Lehner család történetéből. In: *Történeti Muzeológiai Szemle 14*. [Szerk. Ihász István, Pintér János], Bp. 2015.

Konferencia részvétel előadással:

Családi tradíciók és települési modernizáció. Marcali és környékének fejlődése a 19-20. században. Nemzetközi tudományos konferencia. Marcali Múzeum. 2015. május 15.

Huszár Mihály előadása: *A gombai Forgáchok (1810-1947)*

Nagyváthy és a magyar uradalmak. 7. uradalomtörténeti konferencia. Pannon Egyetem Georgikon Kar. 2015. október 22. Keszthely Modernizáció vagy hagyomány?

Huszár Mihály: *A Forgách család somogyi ágának tevékenysége 1947-ig*.

A Marcali Múzeum 2015 májusában *Családi tradíciók és települési modernizáció. Marcali és környékének fejlődése a 19-20. században* címmel nemzetközi tudományos konferenciát és Forgách Emlénapot szervezett. A konferencia tudományos előadásaiból tanulmánykötet kerül majd napvilágra, amelyet pályázati forrásokból a későbbiekben valósítunk meg.

2015-ben ismét kiadásra került a Hikman-Szabó család történetét bemutató ismeretterjesztő kiadvány, a *Sárkányos cégér alatt*.

A múzeum támogatja a helyi amatőr kutatók munkáját, segíti őket elkészült írásműveik megjelentetésében. Így a 2015-ös évben a Marcali Múzeum gondozásában, Vidák Tünde szakmai irányításával megjelent egy, a helyi oktatásban is jól hasznosítható könyv, melynek bibliográfiai adatai a következők:

Horváth László: *Az elveszett templomtorony 2. Történetek, mondafélék Marcali mellékéről*. Szerkesztette: **Vidák Tünde**. Marcali, 2015. 104. p.

III.3. Múzeumi kiállítási tevékenység

2015-ben a múzeum földszinti és emeleti kiállító tereiben, valamint külső helyszíneken hét időszak kiállítás került átadásra:

1. *1848 csillagai. A szabadságharc ereiklyéi* című tárlat, amelyben saját gyűjteményi darabjainkon kívül magángyűjtőktől származó értékes és különleges műtárgyak kerültek bemutatásra. A kiállítás megvalósításához 800.000 Ft pályázati forrást a Nemzeti Kulturális Alap biztosított. A tárlathoz kiállítás-vezető is készült.

2. A nagykanizsai Thúry György Múzeum vándorkiállításának anyagát felhasználva létrehoztuk a *Marokba szótt mesék* című tárlatot, amelyben saját néprajzi gyűjteményünk nagyszámú tárgyi anyaga került bemutatásra.

3. Átadtuk a „*Marcali Sziluettek*” című utcatárlatot, amely a Múzeumok Őszi Fesztiválja városi programján belül, a Bernáth Aurél Galéria parkjában került kiállításra. Az október elejére szervezett programban a gyermekrajz kiállítás mellett koncertek, és a művészre emlékező zenés-irodalmi est is megvalósult.

4. A *Marcali Sziluettek* című rajzpályázat alkotásait a Kulturális Korzó folyosógalériáján is a látogatók elé tártuk.

5. A 25 éves fennállását ünneplő Calypso Kórus negyedszázados tevékenységét, a *Calypso 25 – Tények és titkok* című időszak kiállításban mutattuk be úgy, hogy a kiállítás létrehozásában az egyesület tagjai is aktívan részt vettek.

Külső kiállítási helyszínek

Két alkalommal külső színtereken rendeztünk kiállítást, hozzájárulva Marcali város hírnevének öregbítéséhez, ill. szakmai segítséget nyújtottunk időszak tárlat megvalósításában.

1. *Sárkányos cégér alatt* című kiállításunkat – ötödik helyszínen – a keszthelyi Balatoni Múzeumban rendeztük meg. Már a tárlat megnyitója is élénk érdeklődést váltott ki, a látogatókat megragadta a különleges tárgyi anyag, amellyel Marcali hírnevét öregbítettük a közeli városban.

2. Szakmai közreműködésünkkel Sávo lyon jött létre egy olyan időszak kiállítás, amelyben a

településen élők hobbi-gyűjteményeikkel mutatkozhattak be az ottani közösségi házban.

III.4. Múzeumi közművelődési, közönségkapcsolati tevékenység

Az előző évek múzeumpedagógiai eseményeinek folytatásaként számos program szolgálta a fiatalok múzeumi ismeretszerzését.

A csoportos tárlatvezetések mellett, melyekben a járás több településéről vettek részt diákok (pl. Mesztegyő, Nemesvid, Kéthely, Somogyfajsz, Balatonkeresztúr, Böhönye), múzeumi órákat és múzeumi foglalkozásokat is szerveztünk eltérő korcsoportú fiatalok számára, melyekre a város általános iskoláiból, középiskoláiból és óvodáiból rendszeresen érkeztek diákcsoportok. 2015-ben több mint százötven csoport kereste fel az intézményt. A múzeum és a nevelési-oktatási intézmények között mindkét fél számára előnyös kapcsolat alakult ki.

Arra törekszünk, hogy a hozzánk forduló pedagógusok jó partneri viszonyt tapasztaljanak, s kéréseikhez igazodva rendelkezésükre állhassunk az iskolarendszerű oktatást segítő, kiegészítő múzeumpedagógiai módszerekkel és lehetőségekkel.

A múzeumi foglalkozások az igények szerint folyamatosan bővültek. Múzeumpedagógiai célunk, hogy az állandó kiállításhoz kapcsolódó foglalkozások mellett, a mindenkor időszaki kiállításokhoz is múzeumpedagógiai hasznosításra alkalmas foglalkozásokat kínáljunk a különféle életkorú gyermekek számára.

Hagyományosan a diákok mellett a családok számára is szerveztünk programokat: a húsvéti tojásfestő játszóházba szülők, nagyszülők érkeztek nagy számban gyermekeikkel, unokáikkal; az őszi folyamán, valamint a téli szünetre is kínáltunk családi játszóházas és művészeti programot.

2015-ben a Marcali Noszlopy Gáspár Általános és Alapfokú Művészeti Iskola történelem-tanárának, Zajcsukné Páhi Katalinnak a főszervezésével, a Marcali Múzeum védnökségével került megrendezésre intézményünkben a Somogy megyei honismereti vetélkedő. Az esemény immár *Dr. Gál József Somogy Megyei Honismereti Vetélkedő* címen, 11 csapat 44 diákjának részvételével rendkívül sikeresen lezajlott. A kísérő szülők és pedagógusok száma megközelítette a versenyzőkéét, s a szakértőkből álló zsűri is elismerően nyilatkozott a régi-új közös vetélkedőről.

Az intézményen kívül kézműves foglalkozásokkal voltunk jelen a járás több településén, így például Balatonmárfiafürdőn, Mesztegyőn.

2015 nyarán, az intézmény történetében először hirdettünk meg Nyári Múzeumi Kalandtábort. A napközis jellegű egyhetes programban 18 gyermek részvételével tematikus, történeti témakörökhöz kapcsolódó játékokban, kirándulásokban, bemutatók során szerezhettek tapasztalatokat és élményeket a kisdíákok.

Közművelődést szolgáló események:

A diákok mellett felnőttek számára is szerveztünk közművelődést szolgáló programokat. Folytattuk a Múzeumi Tudományos Esték rendezvénysorozatát, amelynek keretén belül hat előadás volt hallható. Ezen alkalmakkor neves előadók érdeklődésre számot tartó ismeretterjesztő előadásokat prezentáltak változatos témakörökben.

A Nemzeti Összetartozás Napjára zenés-irodalmi összeállítást kínáltunk.

Az adventi időszakban a Bernáth Aurél Galériában, a Hidas Frigyes Zeneiskolával együttműködve, vonós tanszaki ünnepi koncertre került sor.

A városban és a környező településeken működő egyesületekkel, civil szerveződések csoportokkal is építettünk ki együttműködések. Számukra tárlatvezetéseket, ismeretterjesztő

előadásokat tartottak muzeológusaink. Így például a Marcali Bajtársi Egyesületben, a Mozgássérültek Marcali csoportjában, valamint a kéthelyi Nyitott Klub tagjai számára is.

III.5. Gazdálkodási adatok

Az intézményi költségvetés teljesítésének főbb számai:

	2015. évi előirányzat	2015. évi mód. előirányzat	2015-ben teljesült
Kiadások			
Személyi juttatások	11.801 eFt	13.871 eFt	12.928 eFt
Munkaadót terhelő járulékok	3.218 eFt	3.577 eFt	3.449 eFt
Dologi kiadások	5.230 eFt	6. 919 eFt	5.042 eFt
Bevételek			
Saját bevételek	300 eFt	1.300 eFt	1.601 eFt
Működési célú támogatások	-	1.196 eFt	1.146 eFt

Pályázati eredményeink 2015-ben:

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiumától 200.000 Ft-ot állományvédelmi feladatok ellátására nyertünk, mely összeget a pályázati célnak megfelelően használtunk fel. 2014-ben az NKA Közgyűjteményi Kollégiumától 800.000 Ft támogatást nyertünk el, amit 2015-ben megvalósuló kiállításunkra fordíthatunk. Az *1848 csillagai. A szabadságharc ereklyéi* című időszak kiállítás 2015. március 12-én nyílt meg.

Marcali Város **Civil Kapcsolatok, Kulturális, Idegenforgalmi, Sport és Ifjúsági Bizottságától** 100.000 Ft-ot a Múzeumi Tudományos Esték programsorozatára nyertünk el.

Marcali Város Önkormányzata nyújtotta be a Marcali Múzeum által kidolgozott szakmai pályázati anyagot, amelynek köszönhetően az EMMI Múzeumok Szakmai Támogatása címen 7.000.000 Ft-ot ítél meg a Marcali Múzeum digitalizációs projektjének megvalósítására.

Bevételi forrást jelentettek a múzeumpedagógiai kézműves foglalkozások, valamint azok a kulturális szolgáltatások, amelyeket az intézmény, mint területi múzeum szolgáltatási szerződések alapján teljesített. Mindezekből a 2015-ös évben 1.576.000 Ft bevételünk származott.

IV. A Marcali Múzeum 2016. évi szakmai tevékenysége

2016 – A könyvkiadás éve

A 2016. évi munkatervben meghatározott feladatok ellátása tevékenységi körök szerint

IV.1. Múzeumi tudományos feldolgozó és publikációs tevékenység

Komoly igény mutatkozik arra, hogy a Marcali Múzeum szakmai segítséget nyújtson a város – sőt a Marcali Járás – helytörténeti kutatóinak, szerzőinek kiadványok előkészítési, szerkesztési feladataiban, továbbá szakértő partnerként számítanak ránk lektorálási, szöveggondozási munkálatokban is. Az összefogás által együttesen gyarapítjuk Marcali város és a Marcali Járás szellemi értékeit. 2016-ban az alábbi könyvek megjelentetése fűződik intézményünkhöz:

1. Huszár Mihály – Samuné Bogyó Hajnalka – Sándor Csaba – Vidák Tünde: *Üdvözlét Balatonmárfürdőről! Képeslap-válogatás egy délnyugat-balatoni település múltjáról.* Marcali, 2016. 148. p.

A négy nyelvű, reprezentatív könyv Balatonmárfürdő Község Önkormányzatával kötött kulturális szolgáltatási szerződés alapján jött létre, s elkészítése bevételt eredményezett intézményünk számára.

2. Lángi Béla: *Mindent a vevőért. Emlékezés egy marcali szatócsra.* In: Vidák Tünde (sorozatszerk.): *Életutak, családtörténetek Marcaliban és környékén* 2. Marcali, 2016. 104. p.

IV.2. Múzeumi gyűjtemények gyarapítása és nyilvántartása

1. A múzeum történeti és néprajzi gyűjteményeinek (tárgyi, dokumentum és fotó gyűjtemények) folyamatos gyarapítása ajándékozás és vásárlás útján történt. Többek között Móricz Béla: Noszlopy Gáspárról írott, közel 700 oldalas kéziratát vásároltuk meg az örökösöktől jelképes összegért (60.000 Ft); a néprajzi textilgyűjteményt gyarapítottuk egyedi, különleges népművészeti értéket képviselő textilmunkákkal, valamint Marczali Henrik kézzel írott levelét szerzeményeztük stb.

2. A múzeum gyűjteményeinek nyilvántartására és raktározására szolgáló anyagokat, eszközöket szereztünk be.

3. Külső raktárunkban állományvédelmi kezelésben részesítettük a műtárgyakat.

IV.3. Múzeumi kiállítási tevékenység

Az intézményben öt, külső helyszíneken pedig kettő időszak kiállítást rendeztünk 2016-ban:

1. „Herman Ottó Vándortanösvény. Interaktív polihisztor játszóház” című időszak kiállítás
2. „Bemutakozik a Marcali Települési Értéktár” című időszak kiállítás
3. „Múzeumunk a XXI. században. Intézménytörténet plakátokon” című időszak kiállítás
4. „Az Úr van teveled!”. Régi otthonok szentképei” című időszak kiállítás

5. „Betlehemnek szép határán” A téli ünnepkör népszokásai Marcaliban és környékén című időszak kiállítás

Külső helyszíneken készített időszak kiállításaink:

1. Marcali-Boronkán, a Boronkai Falunap alkalmából segítséget nyújtottunk az összegyűlt tárgyi anyag szakszerű és látványos elrendezésében.
2. A Marcali Berzsényi Dániel Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium számára szakmai segítséget nyújtottunk a Berzsényi Dániel életét bemutató képeslap-kiállítás elkészítésében.

IV.4. Múzeumi közművelődési, közönségkapcsolati tevékenység

1. A Marcali Múzeum fontos társadalmi szerepet tölt be a múlt eseményeinek közvetítésével, a művelődési lehetőségek kiszélesítésével, valamint élményszerű tudásanyag átadásával. A felnőtt lakosság számára tudományos-ismeretterjesztő előadásokat szervezünk egy-egy történeti vetülettel rendelkező témáról neves előadók bevonásával. Folytattuk a Múzeumi Tudományos Esték sorozatunkat, amelynek keretében az alábbi előadások valósultak meg 2016-ban:

1. Lukács Gábor (Pannon Egyetem, Keszthely): *Szendrey Júlia élete* című előadás
2. Huszár Mihály (történész, Marcali Múzeum): *Egy híres történész gyermekora. Marczali Henrik születésének 160. évfordulójára emlékezünk* című előadás
3. Prof. Dr. Andrásfalvy Bertalan (ny. egyetemi tanár, az MTA Doktora): *Hagyomány és jövő. A magyar népköltészet értéke* című előadása, amelyet egyúttal a nemzeti összetartozás napja alkalmából szerveztünk meg.
4. Dr. Mészáros Géza PhD (szociológia és hadtudomány doktora): *Ki volt hát Görgei Artúr? „Ördögi félisten vagy félisteni ördög”* című előadás
5. Ihász István (a Magyar Nemzeti Múzeum ny. tárigazgatója): *Rejt Jel Kép. 1956 képzőművészeti reflexiói* című előadása

További közművelődési tevékenységeink:

1. Sudár Annamária előadóművész: „*Mihelyt nem kell, mindenem a tiéd*” – Weöres Sándor emlékműsort szerveztünk a magyar kultúra napja alkalmából

2. Dr. Gál József Somogy Megyei Honismereti Vetélkedő a Marcali Noszlopy Gáspár Általános és Alapfokú Művészeti Iskolával közös szervezésben.

3. *Értéktár Túra* a maroshévízi testvérváros küldöttsége számára, egyúttal a város neves szülöttéről megemlékezés: Lengyel József (1896-1975) író születésének 120. évfordulója, és Marczali Henrik (1856-1940) születésének 160. évfordulója alkalmából. Koszorúzás a szoborparkban.

4. Múzeumpedagógiai programjainkon óvodások és iskolások számára a hagyományos ünnepek és ünnepelési módok megismerését tettük lehetővé múzeumi foglalkozásokon, múzeumi órákon, szünidei programokon, valamint családi napok megszervezésével is.

5. Ismeretterjesztő szövegeket készítettünk a városmarketing kiadványba és a Marcali Naplóba, amelyek a várostörténethez, a helyi hagyományokhoz kapcsolódnak.

Vidák Tünde írásai:

- *A régi marcali farsangok világa*. In: Marcali Napló II/1. (2016. január): 6. p.

- *Ünnepek ünnepe – régi húsvéti szokások Marcaliban.* In: Marcali Napló II/2. (2016. március): 7. p.
- *„A pünkösdek jeles napja ...”* In: Marcali Napló II/4. (2016. május): 6. p.

6. Törekszünk arra, hogy a helyi civil szerveződések tevékenységét támogassuk, segítsük, mert a jó kapcsolatoknak köszönhetően a múzeumi programok színesítésében ők is részt vállalnak.

2016 nyarán is szerveztünk Nyári Múzeumi Kalandtábort, amelyben a múzeum néprajzi gyűjteményére és kiállítására, és tájházi színterekre alapozva ismerkedhettek a gyerekek Somogy megye néprajzi örökségével.

IV. 5. Gazdálkodási adatok

2016-ban a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiumától 800.000 Ft támogatást nyertünk el, amit a *„Betlehemnek szép határán”. A téli ünnepkör népszokásai Marcaliban és környékén* című időszaki kiállítás megvalósítására használtunk fel. A tárlat megnyitója 2016. november 30-án volt.

Marcali Város Civil Kapcsolatok, Kulturális, Idegenforgalmi, Sport és Ifjúsági Bizottságától 100.000 Ft-ot a Múzeumi Tudományos Esték programsorozatára nyertünk el.

Marcali Város Önkormányzata nyújtotta be a Marcali Múzeum által kidolgozott szakmai pályázati anyagot, amelynek köszönhetően az EMMI Járasszékhely Múzeumok Szakmai Támogatása címen 1.500.000 Ft támogatást ítélt meg a múzeum szakmai tevékenységének segítésére.

A Múzeumok Őszi Fesztiváljának Marcaliban megvalósított programjaira 60.000 Ft-ot nyertünk el a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumhoz benyújtott pályázatunk alapján.

Bevételi forrást jelentettek a múzeumpedagógiai kézműves foglalkozások, valamint azok a kulturális szolgáltatások, amelyeket az intézmény, mint területi múzeum szolgáltatási szerződések alapján teljesített.

A Balatonmárfürdő Község Önkormányzatával, mint megrendelővel kötött kulturális szolgáltatási szerződés alapján a Marcali Múzeum elkészítette a Huszár Mihály-Samuné Bogyó Hajnalka-Sándor Csaba-Vidák Tünde (szerk.): *„Üdvözet Balatonmárfürdőről! Egy dél-nyugat balatoni település múltja és jelene képekben”* című könyvet, amelynek megvalósításáért a megrendelő 2.740.000 Ft-ot fizetett meg a Marcali Múzeum számára.

Az intézmény költségvetésének főbb számai 2016-ban:

	2016. évi előirányzat	2016. évi mód. előirányzat	2016. évi teljesült
Kiadások			
Személyi juttatások	17 906 eFt	18 193 eFt	17 735 eFt
Munkaadót terhelő járulékok	4 876 eFt	4 953 eFt	4 732 eFt
Dologi kiadások	6 250 eFt	7 137 eFt	6 812 eFt
Bevételek			
Saját bevételek	25 477 eFt	26 128 eFt	24 323 eFt
Működési célú támogatások	-	3 290 eFt	3 525 eFt

Záró gondolatok

A Marcali Múzeum küldetése az, hogy térségi tudományos kutatóhelyként gyűjtse Marcali és környéke történeti, néprajzi – szellemi és tárgyi – örökségét, ezt megőrizze, feldolgozza és könyvek, kiállítások formájában közkinccsé tegye. Egyidejűleg legyen olyan nyitott, szolgáltató és oktató kulturális tér, ahol a kisgyermektől az idős emberig bárki új ismeretek birtokába juthat, élményszerű formában.

E küldetésnyilatkozat megvalósításaként munkatársi közösségünk a szakmai fejlődés érdekében aktív figyelője a múzeumszakmai területet érintő változásoknak. Továbbképzéseken, szakmai találkozókra való részvétellel arra törekszünk, hogy az új kihívásoknak minél magasabb színvonalon eleget tudjunk tenni. Az elmúlt négy évben szakmai ismereteiket bővítették Babina Csabáné gyűjteménygondozás területén, Ilácsa József múzeumi digitalizáció terén. Samuné Bogyó Hajnalka múzeumpedagógiai szaktanácsadó végzettséget, Vidák Tünde andragógus (felnőttképzési és művelődésszervező szakirányon) végzettséget szerzett.

A Marcali Múzeum 2016-ban elnyerte a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület szakmai díját, a Poroszlai Ildikó-emlékérmét kiemelkedő muzeológiai tevékenységének elismeréseként. A díj átadására 2016. október 6-án Jászberényben került sor, ahol a megtisztelő kitüntetést a fenntartó Marcali Város Önkormányzata nevében Bereczk Balázs alpolgármester és az intézmény igazgatója, Vidák Tünde vette át, kíséretül pedig szinte a teljes múzeumi kollektíva is felsorakozott hozzájuk.

Köszönjük fenntartónknak, Marcali Város Önkormányzatának, a képviselő-testület tagjainak a múzeum munkáját pártoló és támogató szemléletet!

Marcali, 2017. szeptember 5.

Vidak Tünde
Vidak Tünde
múzeumigazgató

Képmelléklet

:

Tematikus múzeumpedagógiai foglalkozás

Dr. Gál József Somogy Megyei Honismereti Vetélkedő

Múzeumi Tudományos Esték XI.

Néprajzi gyűjteményi raktár

A Marcali Múzeum kiadványai

Kiállítás-rendezés Ferencvárosban, 2014-ben

A Marcali Múzeum dolgozói és múzeumbartók
Ferencvárosban, 2014-ben